

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanians
In The United States

VOL. LXXI

Price 25c

Chicago, Ill. — Ketvirtadienis Thursday, February 2, 1984 — VLIKo metai

Nr. 21

- KARO SU RUSAIS NEBUS, - SAKO REAGANAS

SPECIALI ELTOS LAIDA APIE ANTANĄ TERLECKĄ

Sausio mėnesį Elta išleido ypatingą laidą anglų kalba apie Antaną Terlecką. Jos pasirodymas sutampa su naujomis pastangomis judinti Terlecko bylą ir daryti žygių, kad jis būtų paleistas ir grąžintas iš tremties. Laidoje spausdinamos ištraukos iš Terlecko 1975-ais metais parašyto autobiografinio pareiškimo Jurijui Andropovui, kai šis dar buvo KGB vadovas. Aprašomos Terlecko areštavimo aplinkybės, jo teismo farsas, ir jo "kryžiaus keliai" Permės koncentracijos lageriuose ir Magadano tremtyje. Aptariamas Terlecko vaidmuo redaguojant 45-ųjų pabaltiečių pasirašytą ir 1979 m. paskelbtą memorandumą, pasmerkiantį Stalino-Hitlerio paklą, kuriuo Lietuva, Latvija ir Estija buvo atiduotos Maskvai. Laidoje taip pat informuojama apie plačią protesto akciją Lietuvoje, Sov. Sąjungoje ir užsienyje prieš Terlecko suėmimą ir jo įkalinimą.

Įvadiniamame straipsnyje skaitome, kad Terlecko pareiškimas Andropovui yra ne tik "nepaprasto asmeninio likimo" aprašymas — jame susikristalizuoja tėvynės Lietuvos ir visos Rytų Vidurio Europos karo ir pokario metų patirtis. Šiandien, ir pareiškimo autorius, ir adresatas, abu du kovoją dėl savo gyvybės. Terleckas grumiasi su ligonimi atšauriamame Magadano rajone, kur jis buvo išsiųstas po trejų kančios metų Permės koncentracijos lagerio, kuris taip ir neatšakė į Terlecko pareiškimą, sunkiai serga už Kremliaus sienų, pačioje ligoninėje, priešpaudė nesantčios imperijos šerdyje. Kieno Terlecko ar Andropovo idėjos nugalės? Pasak Eltos, "tai dalinai priklauso ir nuo nesovietinio pasaulio — nuo to, ar jis žinos, kad tokie asmenys, kaip Terleckas, egzistuoja, ir ar jam, ir jo likimo draugams bus ištiesta pagalbos ranka".

Terlecko atvejis — rašoma Eltos laidoje — yra "klasikas pavyzdys, kaip sovietinė valdžia metodškai pažeidinėja Helsinkio susitarimuose įrašytas žmogaus teisių garantijas. Šis atvejis taip pat aiškiai rodo, kad tie, kurie atsisako eiti prieš savo sąžinės balsą, ir kurie reikalauja bent minimalios pagarbos žmogui ir tautos teisėms, Sovietų Sąjungoje tegali egzistuoti už grotyų".

— Trečiadienį aukso uncija kainavo \$371.

KALENDORĖLIS

Vasario 2: Viešpaties paaukojimas, Rimas, Asta, Jotautas, Salinga, Gailliminas.

Saulė teka 7:02, leidžiasi 5:07.

Oras ne toks šaltas, pūs pietvakarių vėjas.

SAUSIO MĖNESI NUZUDĖ SIMTUS AFGANISTANIEČIŲ

NEW DELHI, Indija. — Atvykstantieji laisvojo pasaulio diplomatai tvirtina, kad sausio mėnesį Sovietų aviacija ir kariai išžudė simtus afganistaniečių, gyvenusių į šiaurę nuo Kabulo. Sovietų aviacija apšaudė ir bombardavo Afganistano miestelius ir kaimus, esančius kalnų pašlaitėse. Sausio mėnesio 19 dieną Somali slėnyje Sovietų Migai apšaudė slėnyje esančius gyventojus, užmušdami 42 žmones. Du Afganistano kaimeliai, Angur ir Ada, esantieji visai netoli Pakistano sienos, buvo visai išgriauti, o žmonės išžudyti.

IRAKAS NUSKANDINO PENKIS IRANO LAIVUS

BAGDADAS. — Irako kariuomenės vadovybė praneša, kad trečiadienį Irako laivai Persijos įlankoje nuskandino penkis Irano laivus.

Irako karys pranešė, kad ikūnams pavyko užklupti Irano laivus, plaukusius Bandar Chomeini upe. Irako kariuomenė pranešė, kad laivai buvo apšaudyti ir sunaikinti. Irako kariuomenė pranešė, kad laivai buvo apšaudyti ir sunaikinti. Irako kariuomenė pranešė, kad laivai buvo apšaudyti ir sunaikinti.

VALDŽIA MAŽAI MOKA UŽ ŽEMĘ

BOMBAY, Indija. — Bombėjaus mieste gyvena du milijonai žmonių. Jiems reikia daugiau žemės, kad valdžia galėtų pastatyti pigių gyvenamųjų namų.

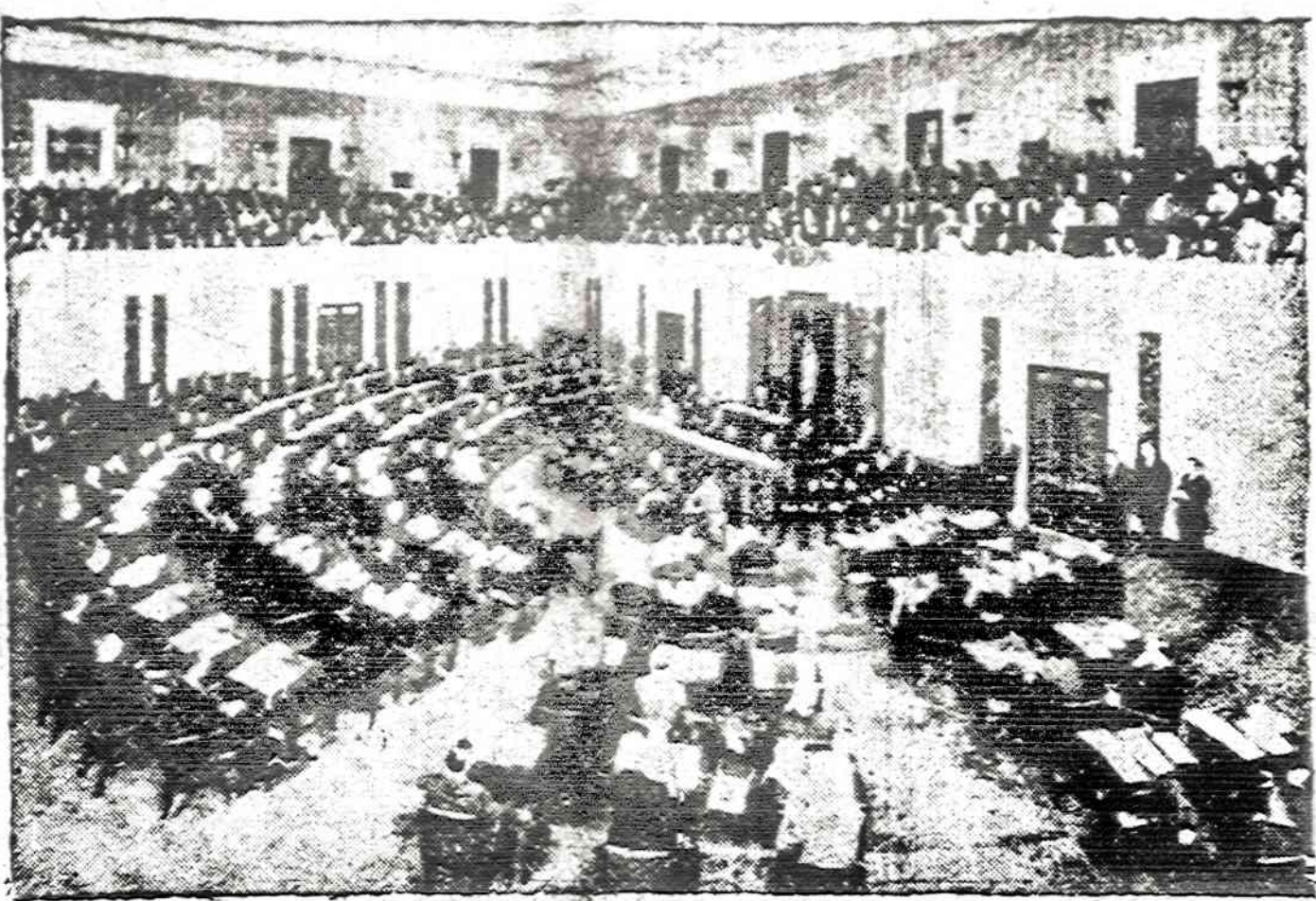
Indijos vyriausybė atėmė iš aplinkinių ūkininkų žemę, bet labai mažai ūkininkams sumokėjo. Kad ūkininkai papasakoję, kiek valdžia jiems sumokėjo už žemę, kilo nepasitenkinimas.

Visi jautė, kad namai buvo reikalingi, bet toks mažas atlyginimas už žemę sukėlė pasipiktinimą, kurį ūkininkai ir gyventojai vėliau išreiškė bendru protestu. Visi du milijonai gyventojų trečiadienį neįėjo į darbą. Neįėjo gatvėkariai ir automobiliai, nes niekas nenorėjo dirbti.

— JAV parduos Egiptui radarinius lėktuvus.

Prezidentas Reaganas vakar įteikė Kongresui 1985 m. biudžetą, užtraukdamas dar 180 milijonų paskolą, bet nesirengia kelti mokesčių.

Prezidentas Ronald Reaganas trečiadienį įteikė Kongresui 1985 metų biudžetą, siekiantį 925,5 bil. dolerių.

Atstovų karo tarnybos komitetas priėmė Beiruto pranešimą

SIRIJOS PULKININKAS PADĖJO IRANO SUITAMAS PARUOSTI MARINŲ ŽUDYNES BEIRUTE

WASHINGTON, D.C. — Atstovų Rūmų karo tarnybos komitetas antradienį priėmė pakomitečio paruoštą pranešimą apie praėjusių metų spalio 23 d. marinių centro ir prancūzų užsienio legionierių štabo išsprogimą. Tada žuvo 211 marinas ir 56 prancūzų legionieriai. Pakomitetis nuodugniai išklaidino buvusį Beirute tuometinį marinų karo viršininką ir kitus pareigūnus, nešiusius atsakomybę už Beirute įvykusią baisią nelaimę.

Kongreso atstovas G. V. Montgomery, Mississippi demokratas, labai patenkintas pakomitečio paruoštu pranešimu. Jis bus naudingas įstatymų pakaitoms padaryti.

Žurnalistų paruoštas pranešimas

WASHINGTON, D.C. — Trys sostinės žurnalistai (Bob Woodward, Richard Harwood ir Christian Williams), besinaudojami oficialiais Kongreso dokumentais ir asmeniškais klausimais, Kongreso karo veiksmų komitetui priėmus pakomitečio pranešimą, sostinės spaudoje paskelbė platų pranešimą apie Irano šifitų įvykdytas Amerikos marinų žudynes.

Žurnalistai nustatė, kad marinų štabe sprogdinime dalyvaavo buvusieji fanatikai šifitai, Sirijos kariuomenės pulkininkas Dijab, Irano ambasadorius Ali Akbar Motašami, Libano biznierių Hasan Hamiz.

Pasirodo, kad marinų ir prancūzų legionierių nužudymas čia minėtų žmonių buvo gana ilgai ruošiamas. Jie kelis kartus buvo susirinkę sprogdinimui paruošti.

Sirija pasiėmė \$50,000

Biznierių Hasan Hamiz parūpino \$50,000. Iš kur jis pinigų gavo, kokie libaniečiai jam davė, tuo tarpu nežinoma. Bet žinoma, kad jis išrašė \$50,000 čekį, kuris turėtų būti pakeistas Damasko.

Mohamed Husein Fadalia buvo pats svarbiausias visų šių žu-rolių, kurie bando tuo pasi-

pelnyti. Prezidentas pasiuntė į Salvadorą aukštą pareigūną iširti šią lai reikala. Jeigu žinia pasitvirtins, tai bus sustabdytas maisto stūtimas į Salvadorą.

PIETŲ AFRIKOS KARIAI VAZIUOJA NAMO

JOHANNESBURG, P. Afrika. — Premjeras Botha antradienį paskelbė, kad Pietų Afrikos karių daliniai jau traukiasi iš Angolos. Susitarta su Angola, kad ji nešus savo parizūnų atvykėlių iš kitų kraštų, į Namibiją.

Angola su savo rusais patarėjais norėjo užimti kelias Namibijos vietas. Ten yra daug rusams nusidungusių metalų ir įvairių rūdų. Dabar Angola įsitikino, kad Namibijos ji neužims, todėl ir nutarė nutraukti veržimąsi į svetimas teritorijas. Pietų Afrikos savo ruožtu išaukai savo karių iš Angolos.

Atstovų Rūmų pirmininkas Thomas O'Neill čia iš pradžių pritarė dalis respublikonų.

Kariai liudijo, kad Filipinų kariuomenės vadovybė turėjo žinoti apie ruošiamą Aquino nužudymą.

Čilės sostonėje įvyko protesto demonstracija prieš nacius. Čiliečiai patyrė apie sostonėje 25 metus gyvenusių nacų W. Rauf.

Iki šio meto čilės profesinės sąjungos reikalavo, kad diktatorių gen. Pinochet atsistatydintų ir būtų praversti demokratiniai rinkimai. Antradienį Čilės darbininkai reikalavo, kad būtų suimti kiti naciai, po karo atvykusieji į Čilę ir čia apsigyvenusieji. Dauguma nacų atsivežė pinigų. Pradžioje jie gyveno su čilietėmis, bet vėliau atvažiavo jų žmonos ir vaikai.

Čilės darbininkams negarbė, kad į Čilę po karo suvažiojo tiek daug nacų.

SALVADORE PARDAVINEJA NETURTINGŲJU DUONĄ

SAN SALVADOR, Salvadoras. — Amerikos vyriausybė, padėdama Salvadoro ginkluotoms pajėgoms, pasiuntė į Salvadorą maisto neturtingiesiems. Ne tik sostinėje, bet ir provincijose Salvadoro gyventojai neturėjo pakankamai maisto. Dabar pranešimai sako, kad beturčiams pasijustas maistas parduavinėjamas rinkose. Amerikiečiai davė už dyką Salvadoro vyriausybei maistą, kad jis būtų išdalintas biedniesiems, o čia atsirado gudvo pats svarbiausias visų šių žu-rolių, kurie bando tuo pasi-

pelnyti. Prezidentas pasiuntė į Salvadorą aukštą pareigūną iširti šią lai reikala. Jeigu žinia pasitvirtins, tai bus sustabdytas maisto stūtimas į Salvadorą.

PIETŲ AFRIKOS KARIAI VAZIUOJA NAMO

JOHANNESBURG, P. Afrika. — Premjeras Botha antradienį paskelbė, kad Pietų Afrikos karių daliniai jau traukiasi iš Angolos. Susitarta su Angola, kad ji nešus savo parizūnų atvykėlių iš kitų kraštų, į Namibiją.

Angola su savo rusais patarėjais norėjo užimti kelias Namibijos vietas. Ten yra daug rusams nusidungusių metalų ir įvairių rūdų. Dabar Angola įsitikino, kad Namibijos ji neužims, todėl ir nutarė nutraukti veržimąsi į svetimas teritorijas. Pietų Afrikos savo ruožtu išaukai savo karių iš Angolos.

Atstovų Rūmų pirmininkas Thomas O'Neill čia iš pradžių pritarė dalis respublikonų.

Kariai liudijo, kad Filipinų kariuomenės vadovybė turėjo žinoti apie ruošiamą Aquino nužudymą.

Čilės sostonėje įvyko protesto demonstracija prieš nacius. Čiliečiai patyrė apie sostonėje 25 metus gyvenusių nacų W. Rauf.

Iki šio meto čilės profesinės sąjungos reikalavo, kad diktatorių gen. Pinochet atsistatydintų ir būtų praversti demokratiniai rinkimai. Antradienį Čilės darbininkai reikalavo, kad būtų suimti kiti naciai, po karo atvykusieji į Čilę ir čia apsigyvenusieji. Dauguma nacų atsivežė pinigų. Pradžioje jie gyveno su čilietėmis, bet vėliau atvažiavo jų žmonos ir vaikai.

Čilės darbininkams negarbė, kad į Čilę po karo suvažiojo tiek daug nacų.

SALVADORE PARDAVINEJA NETURTINGŲJU DUONĄ

SAN SALVADOR, Salvadoras. — Amerikos vyriausybė, padėdama Salvadoro ginkluotoms pajėgoms, pasiuntė į Salvadorą maisto neturtingiesiems. Ne tik sostinėje, bet ir provincijose Salvadoro gyventojai neturėjo pakankamai maisto. Dabar pranešimai sako, kad beturčiams pasijustas maistas parduavinėjamas rinkose. Amerikiečiai davė už dyką Salvadoro vyriausybei maistą, kad jis būtų išdalintas biedniesiems, o čia atsirado gudvo pats svarbiausias visų šių žu-rolių, kurie bando tuo pasi-

AMERIKA YRA GERIAU PASIRUOŠUSI, NEGU RUSAI

ĮTEIKĖ KONGRESUI ATEINANČIŲ METŲ BIUDŽETĄ. PRASO PASKIRTI DAUGIAU PINIGŲ

WASHINGTON, D.C. — Prezidentas Reaganas, pasakęs svarbią kalbą susirinkusiam Chicagoje biznieriams, tuojau grįžo į Washingtoną, pasitarė su svarbiausiais patarėjais ir įteikė Kongresui ateinančių metų biudžetą, prašydamas paskirti daugiau pinigų krašto apsaugai. Prezidentas skrido į O'Hare kartu su svarbiausiais patarėjais ir grupe žurnalistų. Skridamas į Chicago, jis peržiūrėjo paruoštą kalbą, kad ji būtų sklandesnė ir suprantamesnė, o grįždamas jis jau darė pastabas ruošiamam Kongresui raštui biudžeto reikalais, prašydamas skirti daugiau pinigų krašto apsaugai, didesnėms karių algoms, erdvės tyrinėjimams ir naujoms mokslo žinioms.

Prezidentas patyrė, kad demokratų partijos vadai rengiasi praversti nutarimą, reikalaujantį atšaukti marinus iš Libano galimai greičiau, apgalvestavo, kuo žmonės nesupranta, kuriais sumetimais mariniai buvo pasiųsti į Libaną. Kai kas gal mano, jog mariniai nuvyko į Beirutą, kad priešas turėtų progos į juos šaudyti. Mariniai privalo padėti Libano gyventojams atstatyti šalies kraštą. Jeigu Libanas nebus nepriklausomas, grėsis pažeisti laisvam naftos pergabavimui ir tai vėliau sukels daugiau neramumų. Mariniai Libane prasišiks iki atliks jiems paskirtą uždavinį. Priešai gali būti likviduoti, kad jų užpuolimai nepagrėstų marinų išvažiavimo iš Beiruto.

Prezidentas buvo užklaustas ir apie santykius su Sovietų Sąjunga. Prezidento priešai tvirtina, kad niekad santykiai nebuvo tokie šalti, kaip jie yra dabar.

Prezidentas paaiškino, jog nėra jokio pavojaus, kad dabar linijai metu kiltų karas su rusais. Rusai nepradės karo, kol jie žinos, kad Amerika yra toliau pažengusi mokslo srityje, yra galingesnė erdvėje ir gali rusams pradėjus atominį karą, kelių minučių laikotarpyje iš-

sprogdinti jų pramonės ir susisiekimo centrus. Nežiūrint ir griežtų rusų pareiškimų, karą jie nepradės.

Sekretorius Shultz pareiškė, kad Sovietų vyriausybė pradės pasitarimus apie ginkluotų pajėgų Europoje sumažinimą. Tų pačių pasitarimų metu rusai gali pasiūlyti tartis ir atominį rakctų reikalą.

Sekretorius George Shultz pasiekė Karakas

WASHINGTON, D.C. — Sekretorius G. Shultz vakar išskrido į Karakas, kad galėtų pasveikinti naujai išrinktą Venecuelos prezidentą ir dalyvauti inauguracijoje.

Sekretorius nori išsikalbėti su naujai išrinktu prezidentu, kad galėtų jį informuoti apie Karibų jūroje esančių valstybių apsaugą.

PAVIRSIUN ISPLAUKE JŪROS KARVĖ

WASHINGTON, D.C. — Persijos įlankos paviršium išliko jūros karvė, vadinama Dugonų, apie kurią žmonės girdėjo, bet niekas nematė.

Manoma, kad krintančios bombos pasiekė gilumoje gyvenusias didelės žuvis, apie kurias pakrasčių gyventojai girdėjo tik pasakojimuose. Ir Persijos įlankos paviršiu užliejusi nafta galėjo gilumoje gyvenančias reiki žuvis visai užtroškinti. Galėjo jas apglūdyti ir specialiai užtaisytos bombos, sprogdančios tik tai vandens gilumoje. Bombos taip užtaiso, kad jos pramušytų naftos versmės gylį ir iškleistų vandens paviršium naftą.

— Popiežius paskyrė vyskupu John O'Connor, iš Seranton, Pa., New Yorko arkivyskupu, New Yorko kardinolas I. Cooke mirė 1983 m. spalio 6 dieną.

— Hondurų valstybė JAV karo lėktuvai paleido simtus raštininkų manevrams.

Sekretorius George Shultz išskrido į Karakas, kur dalyvaus naujai išrinkto prezidento inauguracijoje. Jis aplankys ir kitas Karibų jūros valstybes. Meksikos Jukataną plauna Karibų jūros vandens.

DIDŽIOSIOS IR MAŽOSIOS LIETUVOS SUSIJUNGIMO SUKAKTUVĖS

1937 m. sausio mėn. 15 d. visame krašte buvo plačiai ir iškilmingai minimos Didžiosios ir Mažosios Lietuvos susijungimo 14 metų sukaktuvės.

Kaune visi namai buvo papuošti tautinėmis vėliavomis. Viskas buvo juntama šventiška nuotaika. Sukaktuvių minėjimas prasidėjo pavakare Vytauto Didžiojo muziejaus sodelyje prie Nežinomojo Kareivio kapo. Prie sodelio išsiriavo šaulių kuopa. Nežinomojo kareivio kapą apsupo organizacijų vėliavos toliau — muziejaus sodelyje išsiriavo organizacijos ir prisirinko didžiulė žmonių minia. Prie Nežinomojo Kareivio kapo atvyko krašto aps. ministras inž. plk. Dirmantas, kariuomenės vada gen. št. plk. Raštikis, l. e. finansų ministerio p. Jul. Indriūnas, kariuomenės štabo viršininkas gen. št. plk. Černius, kariuomenės tiekimo viršin. brg. gen. Sutekus, divizijos vadas ir įgulos viršininkas brig. gen. Adamkavičius, Šaulių S-gos vadas plk. Saladzius, kiti aukšti karininkai. Mažosios Lietuvos patriarchas Martynas Jankus, buv. Klaipėdos krašto lietuviškosios direktorijos pirm. M. Reizgys, žymūs visuomenės veikėjai ir organizacijų atstovai.

Pradėkiant žuvusių pagerbimo apeigas, Šaulių Sąjungos vadas plk. Saladzius pasakė kalbą, kurioje pareiškė:

— Visa Laisvoji Lietuva šiandien mini Mažosios Lietuvos — Klaipėdos krašto vadavimo žygi. Ir mes čia susirinkome į šią šventę prisiminti 1923 m. sausio mėn. 15 d. didį žygią — Klaipėdos krašto prisijungimą prie Didžiosios Lietuvos, paminti to vyko karžygių ir jo ausrisio. Lietuvos dievyrius, žuvusius garbingo žygio, kai lietuvišku smūgiu buvo atitaityta mūsų būtis vakaruose, mūsų Baltijos

pajūryje. Tą dieną Mažosios Lietuvos dalis su Klaipėdos osu gaiviai susijungė su atgūstą Lietuva. Mes didžiuojamės tą istorine diena, prisimename savo tautos garbingą žygi, kada pabudo Mažosios Lietuvos lietuvių karinga dvasia, didis pavyrėjimas ir pasiaukojimas Tėvynei Šaltą žiemos naktį karininkai Mažosios Lietuvos lietuvių tautiškos dvasios kupini, suspietę glaudžion vienybėn, viešai pasakė savo priešams — spaudėjams: "Mes griebiamės ginklo, ryžtamės sau laisvę išsikvoti arba mirti". Šį vargstančių brolių šūki išgirdo šauliai-savanoriai Didžiojoje Lietuvoje ir skubinosi pagalba. Įvyko kova ir — teisinga pergalė. Baltijos jūra — mūsų, Klaipėdos uostas — mūsų vartai į platųjį pasaulį. Mūsų tauta laisvai kvėpuoja, ištvirtinusi gražiąme pajūryje. Saugokime mūsų pajūrį! Būkimė budrus, mokėkime apginti savo lietuviškąją žemę ir lietuviškąją jūrą, šaulių ir savanorių krauju uplaidytą. Prisiminkime, kad tarp Klaipėdos didvyrių buvo ir mūsų Atlanto nušalėtojas a. a. Steponas Darius — jis tuomet kovojo dėl Klaipėdos uosto, dėl lietuviškojo pajūrio. Lietuvos amžius kovojo dėl savo žemės. Visas mūsų pajūris apšlakstytas mūsų sentėvių lietuvišku krauju. Apšlakstytas ir prieš keturiolika metų. Gerbdami Nežinomojo Kareivio auką, susikautukime, pagerbkime visas lietuviškąją žemę vadavimo aukas. Pasidėkime, kad žuvusių atminimą gerbdami, jų paveldžiū nesime mūsų Tėvynei visomis teisomis visu lietuvišku atkaklumu. Nulemkime galvas prisimindami Mažosios ir Didžiosios Lietuvos dievyrius, žuvusius dėl mūsų laisvės.

Orkestrams grojant gedulingą maršą, Nežinomojo Kareivio ka-

Nežinomo kareivio kapas

pa organizacijų atstovai papuošė vainikais ir gėlėmis. Šaulių vardu vainiką padėjo S-gos vadas plk. Saladzius ir šaulių moterų vadė Marcinkevičienė, Vilniaus vadavimo S-gos vardu — dr. D. Zauanas ir ats. plk. J. Papečkys, Vakarų S-gos vardu — V. Sidzikauskas ir doc. P. Slavenas ir jaunaliuvių vardu — adv. B. Grebliauskas. Nulei-

džiant Vytauto Didžiojo muziejau veliavas, buvo grojamas Tautos himnas. Pagerbus žuvusių karžygius, pro Nežinomojo Kareivio kapą ir aukštusius iškilnių dalyvius darniai pražygiavo šaulių garbės kuopa.

Vytauto Didžiojo muziejau salėje Didžiosios ir Mažosios Lietuvos susijungimo sukaktuvėms paminėti įvyko iškilmingas karininkų ramovės tarybos posėdis. Jame dalyvavo organizacijų dar pasakė mūsų kariuomenės Kauno įgulos karininkai, visuomenės veikėjai ir k.

Pradėdamas posėdį, ramovės seniūnų tarybos pirmininkas ir karo muziejau viršininkas brig. gen. Nagevičius pasveikino visus iškilnių dalyvius. Atskirai ir karštai pasveikino posėdyje dalyvavusius Klaipėdos krašto atstovus, ypač Mažosios Lietuvos patriarchą Martyną Jankų, kuriam buvo sukeltos audringos ovacijos.

Iškilmingojo akto pradžioje krašto apsaugos ministeris inž. plk. Dirmantas pasakė kalbą.

Mažosios Lietuvos patriarchas Martynas Jankus ir buv. lietuviškosios direktorijos pirmininkas M. Reizgys savo kalbose pasidžiaurė gražiomis Mažosios ir Didžiosios Lietuvos susijungimo

iškilniomis ir ta dvasia, kuri dabar viešpatauja visoje Lietuvoje Klaipėdos krašto atžvilgiu. M. Reizgys savo kalboje dar pažymėjo ir Vilniaus krašto vargus, reikėdams gilios vilties greitiam šio krašto išlaisvinimui Abiejų Klaipėdos krašto atstovų kalbos buvo palydėtos ovacijomis, Mažosios Lietuvos himnu "Lietuviais esame mes gimę!" ir "Jūros giesmė".

Iškilmingame posėdyje kalbas dar pasakė mūsų kariuomenės kūrėjų savanorių S-gos pirm. ats. plk. lt. B. Gužas, tautininkų S-gos generalinis sekr. dr. Simas Janavičius, jaunaliuvių vadas adv. B. Grebliauskas ir pavasarininkų federacijos vadas dr. J. Leimonas.

Gen. št. plk. Zinkevičius iškilmingame posėdyje skaitė idomią paskaitą, kurioje nagrinėjo lietuvių tautos evoliuciją, išskėdė mūsų tautinės kultūros savybes ir išsamiai atsakė į klausimą, ar lietuvių tauta yra vis tiek pat, kas ją vadydas drauge pabrėždamas, kad mūsų tauta yra kantri, moka laukti, bet reikalui esanti ji moka gintis ir apsiginti. Štai dėl ko ateinančios lietuvių karcos neneš jokio svetimųjų jungo, huk kirbus, pakeltas teisei ir teiyebei ginti, jo sevininką įgalina

geriau žūti, negu nelaisvėn patekti, o jėgų gintis mūsų tautai pakaks. Baigdamas savo paskaitą gen. št. plk. Zinkevičius pažymėjo, kad mūsų tauta dabar turima turėti nesumulkinytą, o ji dar geresnėje būtyje busimoms kartoms palikti.

Iškilmingasis posėdis buvo baigtas jaunaliuvių choro ir valstybės radiofono orkestro koncertu. Posėdį užhrant, buvo pasiūstyti sveiktuimai Klaipėdos krašto lietuviams ir užuostautai bei padėrinimas pavergtiems Vilniaus krašto lietuviams.

Vakare Didžiosios ir Mažosios Lietuvos susijungimo sukaktuvės buvo minimos visose didesnėse miesto ir priemiesčių salėse. Didžiausias minėjimas, kuriame dalyvavo keli šimtai Kauno būrių šaulių ir svečių, buvo suruostas Šaulių S-gos salėje. Jį atidarė Sąjungos švietimo ir kultūros sk. viršin. V. Daudzvardas. Garbės prezidiumą sudarė Šaulių S-gos vadas plk. Saladzius, M. Reizgys, vakarų S-gos pirmininkas doc. L. Vailionis ir kiek vėliau į minėjimą atvykė Martynas Jankus ir plk. Šarūškas.

Minėjime dr. A. Trimakas skaitė paskaitą apie Klaipėdos kraštą, miestą ir uostą ūkiškuoju pozitūru.

M. Reizgys savo žodyje pareiškė, jog Klaipėdos krašto lietuvių, mokytojų tokia didžiulė parama iš visų visuomenės sluoksnių ir grupių, žino, kad jų Baltijos jūros sąjūda remia visą lietuvių tautą.

Vakarų S-gos pirm. V. Sidzikauskas nurodė, kad reikia ieskoti daugiau kelių bei būdų, kaip Didžiąją ir Mažąją Lietuvą organizuotai sujungti.

Šaulių S-gos vadas plk. Saladzius, paskaitęs vyriausiojo Mažosios Lietuvos gelbėjimo komiteto aiškinimą, nurodė, kad Klaipėdos kraštą reikia taip giliai pažinti, kaip kiekvieną savo kaimelį. Mums reikia suprasti Klaipėdos krašto lietuvių, septynis amžius išgyvenusių vergovėje, S-gos vadas paskatino šaulius šiais metais staktyvinti visokių šauliška darbą.

Sąjungos vado jausmingą žodį palydėjo audringas susirinkusiųjų pritarimas.

Martynas Jankus papasakojo idomią atsiminimų iš sukilimo laikų.

Susirinkusieji Martynui Jan-

kui sukėlė didžiules ovacijas ir sudainavo "Ilgiausių Mečių" Minėjimo koncertinėje dalyje dalyvavo valstybės operos solistė E. Kardelienė, pianistas B. Dvarionas ir dramos artistė O. Rydmaitė, kuri padėklamavo patriotinių eilėraščių Šaulių Sąjungos choras, N. Martinonio diriguojamas, sugiedojo "Lietuviais esame mes gimę" ir gražiai sudainavo keletą dainų.

Minėjimas buvo baigtas nuoširdžiomis ovacijomis vyriausiam ginkluotųjų pajėgų viršiniui, Respublikos Prezidentui, Klaipėdos krašto lietuviams, patriarcho Martynui Jankui ir kariuomenės vadovybei. J. Senkus "Tr."

SLA EKSKURSIJA KARIBŲ JŪROJE

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje 1984 metais balandžio — April 29 d., rengia 7 (septynių) dienių ekskursiją Karibų jūros salose.

Ekskursija išplauks iš Miami, Floridos, norvegų laivu, "Skyward". Lankysis Meksikos Yucatan Cancun ir Conzumel salose. Aplankysite gilios senovės Maya ir taip pat tropinį reortą Key West.

Kelionė ištisą savaitę bus tokia turtinga geriausiu maistu, pramogom, muzika, šokiais, medu, taip kad spalvingi prisiminimai jūsų mintys niekad neis bles.

SLA ekskursijos reikalais, užsakant vietas laive, jau dabar prašoma susisiekti — kreipkitės į American Travel Service Bureau, 9727 South Western Avenue, Chicago, Ill. 60643. Tel. (312) 238-9787.

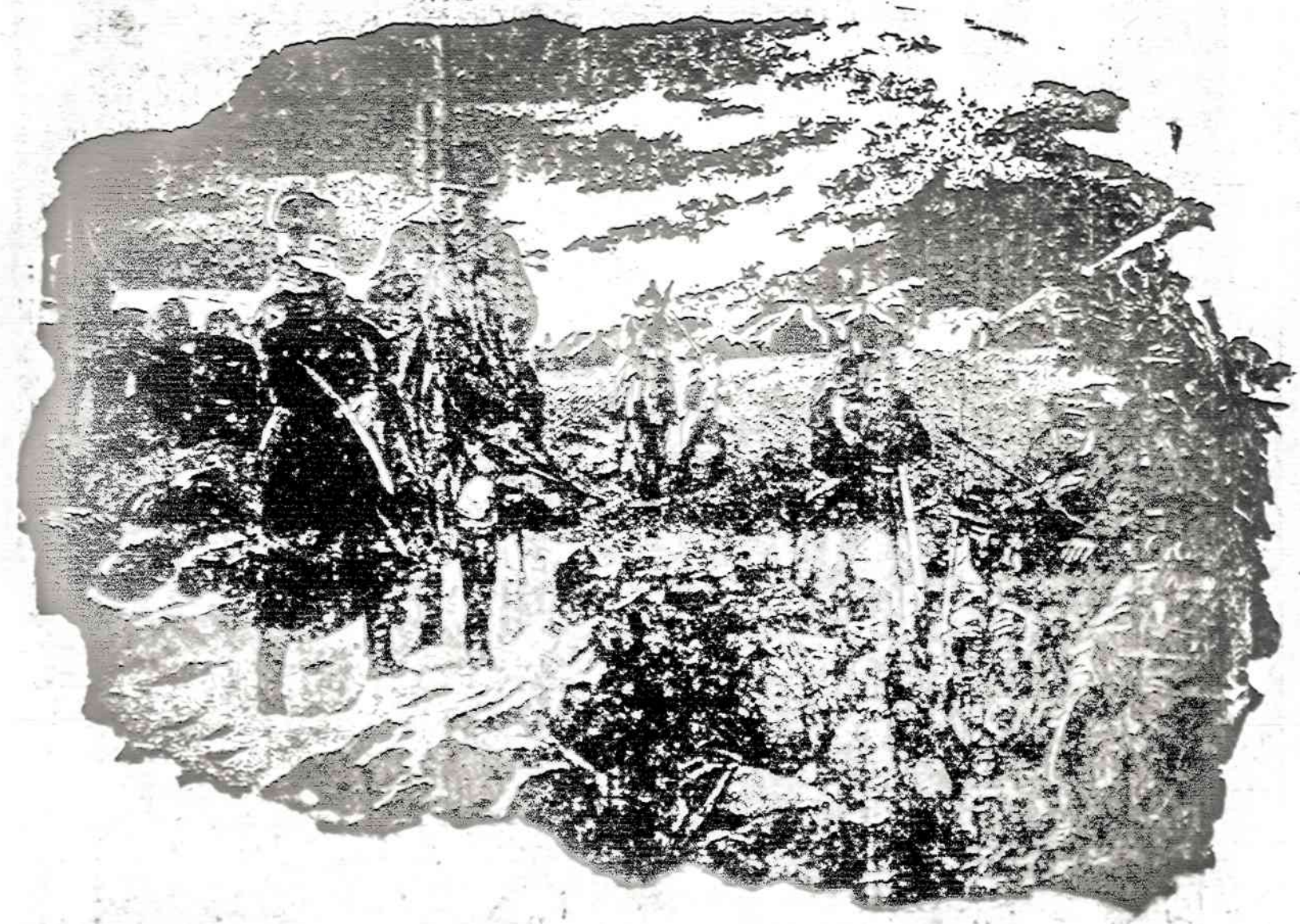
Visi yra kviečiami dalyvauti šioje Susivienijimo ekskursijoje.

Kainuos nuo \$1,175 iki \$1,275. Į tas kainas įeina ir susisiekimas lėktuvu iš bet kurio miesto.

— Egiptas, įstojes į Islamo organizaciją, planuoja prekybą su arabų valstybėmis.

— Edward Derwinski bandė vėl kandidatuoti į Kongresą, bet vėliau pakeitė nuomonę ir sutiko likti patarėju Valstybės departamente.

Cold war.

It was bad enough we had to fight the British for our freedom. But on top of that, we had to fight the weather, too.

Because winter at Valley Forge meant snow, ice, and freezing temperatures. All serious enemies to a soldier's army without proper clothing, steady enough food, and shot on ammunition.

It was an army long on courage, but short on money.

And then the money came. Almost \$7,000,000 from the savings of new Americans.

That's how people took stock.

In America back then, and still today, both the army and the people were strong and self-sufficient. And they're helping them selves to safe, dependable savings. By taking stock in America with the Payroll Savings Plan.

Buy United States Savings Bonds. They won't leave you out in the cold.

Nowadays, people are still helping America stay strong and self-sufficient. And they're helping themselves to safe, dependable savings. By taking stock in America with the Payroll Savings Plan.

Buy United States Savings Bonds. They won't leave you out in the cold.

Nowadays, people are still helping America stay strong and self-sufficient. And they're helping themselves to safe, dependable savings. By taking stock in America with the Payroll Savings Plan.

LAISVĖS GĖLĖ

Pasodinkim, drauge, gėlę,
Nors aplinkui audros siaučia.
Nors pavergeto tėvų krašto.
Rodos, niekas neatjaučia!

Toli nuo savos gimtinės,
Gėlių jos daugiau nematom.
Už tai čia ją pasodinti
Mudu, drauge, susipratom.

Mes ne sau ją skirti žadam:
Mums tos gėlės juk nereikia.
Tegul broliams ten už jūrų
Naują viltį ji suteikia.

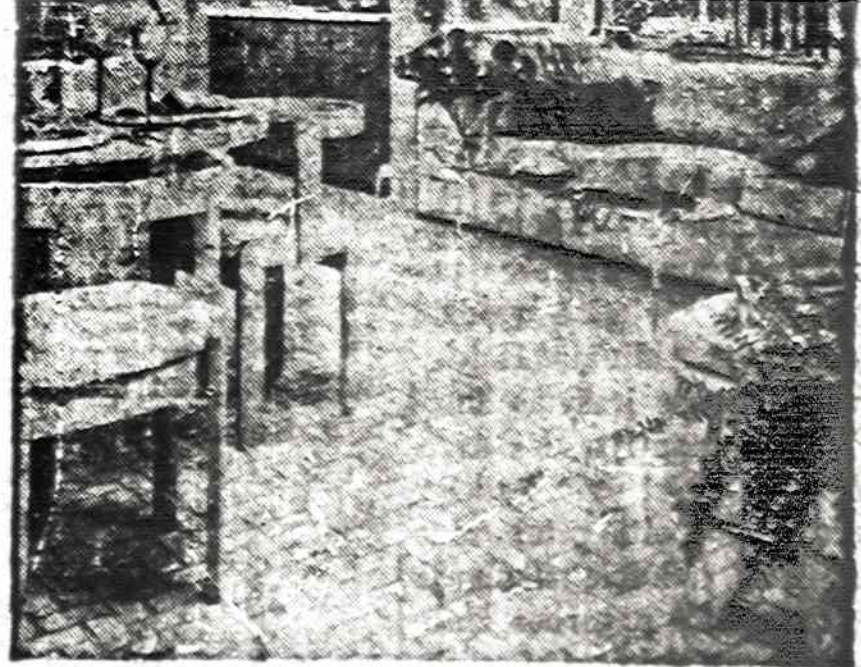
Prisiūresim ją kasdieną;
Saugosim nuo šiurkštaus vėjo;
Ji išaugs į laisvės gėlę,
Laisvoma stropaus globėjo.

Džiaugsmo bus širdyse mūsų,
Kai atliksim skirtą dalį.
Ir laimingais padarysim
Ne save, bet tėvų šalį!

About the House

Bylle E. Love, a member of the National Home Furnishings League, is Floor Fashion Specialist, GAP Corporation.

The "Great Room" Latest Trend in Interiors

Walls between rooms in the home began to disappear in the early 1950's when the so-called "open floor plan" interiors enjoyed great popularity. An acceleration of home building was caused by returning veterans of World War II.

The desire for something different from the two-story homes many servicemen had left when they went off to war turned into a "ranch-style" house into a trend. Open-plan living became basic as all-over-the living was embraced by new families coping with the post-war baby boom.

Now as we enter the eighties, the open floor plan appears, looking fresh and new. However, the time it bears a different name. It is called "the great room" which incorporates living, dining and

food preparation activities into one huge space. The spacious "great room" shown here features an eclectic group of contemporary furnishings. The open-plan concept is further enhanced by joining the kitchen visually with the living and dining areas through the use of the same elegant, check-pattern floor covering. It's a GAP's handsome show stopper in the "Newburgh Hotel" pattern in White.

The GAPSTAR Softwood floor has an easy-care no-wax surface. The deeply textured pattern has the look of real brick, yet retains its natural shine with fish scale maintenance. The GAPSTAR Softwood floor is available in 9' and 12' widths. For your nearest home improvement center or building supply dealer.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily, Except Sunday, Monday and Holidays,

by the Lithuanian News Publishing Co., Inc.

439 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608 Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS, USPS 3749400

Postmaster: Send address changes to Naujienos
1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

As of January 1, 1980
Subscription Rates:

Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per 6 months, \$12.00 per 3 months. In other USA localities \$40.00 per year, \$22.00 per six months, \$12.00 per three months. Canada \$45.00 per year, other countries \$48.00 per year.

metams \$40.00
pusių metų \$22.00
trims mėnesiams \$12.00
vienam mėnesiui \$4.00

Kanadoje
metams \$45.00
pusių metų \$24.00
vienam mėnesiui \$5.00

Užsieniuose:
metams \$48.00
pusių metų \$28.00

25 cents per copy

Nuo šešto pirmos dienos
Dienraščių kainos:

Chicagoje ir priemiestiuose:
metams \$45.00
pusių metų \$24.00
trims mėnesiams \$12.00

vienam mėnesiui \$5.00
Kitose JAV vietose:

Naujienos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, pirmadienius ir šventadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telef. 421-6100.

P pinigų reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Seštadieniais — iki 12 val.

Rimta spauda tokių rašinių nespausdina

Jau kuris laikas, kai Kazimieras Baltruokis įsitaisė "Bruklino" "Vienybėje" spausdinti savo rašinius. Tik labai gaila, kad jo rašiniai nėra skirti pavergtos Lietuvos būklei nušviesti. Nušviesti jos skaudžias vergijos pasekmes ir beteisųjų lietuvių likimą. Priešingai, jis inyko skleistą Lietuvos okupanto ten prievarta peršama ateisti ideologiją ir neapykantą krikščionybėi. Jis tokiomis ir panašiomis mintimis ryžosi "penėti" ir čia, Amerikoje "Vienybės" skaitytojus. K. Baltruokis jau seniau buvo priminta, kad jam nereikėtų bendradarbiauti su tais kurie skleidžia ateizmo okupuotoje Lietuvoje.

Mums, gyvenant išeivijoje, turėtų daugiau rūpėti tos problemos, kurios liečia mus ir mūsų jaunimą, o ne skleidimas piktos neapykantos krikščionybėi ir jos dvasiškiai. Ypač mums turėtų rūpėti išeivijos jaunoji karta kaip ją labiau surišti su tais kovotojais, kurie kovoja dėl pavergtos tautos laisvės. Jis buvo prašomas savo plunksną nukreipti į pavergtos Lietuvos laisvinimą.

Deja, K. Baltruokis, matyt, šios problemos nerūpi. Jis ir vėl prieš kiek laiko "Vienybėje" atspausdino labai keistu pavadinimu rašinį, kuriame įrodinėja, kad žmogaus mąstymas ir tikėjimas yra džiunglės. Ir dar kokios! Ogi — Amazonės, su visais ten esančiais gyvatynais žverimis paukščiais. Tad reikia manyti, kad Naujienos su pažiūru tokius jo grafomaniškus rašinius atsiskaitė spausdinti, nes šiam rašėui žmogaus mąstymas ir tikėjimas yra tik Amazonės džiunglės. Tikrai, rimtoje spaudoje tokie grafomaniški svaichiojimai nespausdinami.

Bet dar keisčiau, kad K. Baltruokis tokiu savo džiunglišku mąstymu ryžosi išaiškinti ateizmo plitimo priežastis. Tiesa, tokiam aiškinimui jis naudoja tuos pačius "argumentus", kuriuos krikščionybės priešai jau seniai linksniuoją; kuriuos ir okupuotoje Lietuvoje ateizmo skleidėjai iki nusibodimo šiandien kartuoja. Reikia tik

apgaleistauti, kad "Vienybės" redaktoriai rado reikalo K. Baltruokis patarnauti, kad jis skleistų neobjektyvius faktus ir jo džiungliškos mąstysenos mintis.

K. Baltruokis aiškina, kad krikščionybė turi tokių vaikų, kuriais reikia gėrėtis, o kartais reikia baimintis. Tad ką gi jis čia naujo parašė? Kam kalbėti apie krikščionybę, jei tokių faktų pasitaiko net šeimose, kurių tėvai savo vaikus labai rūpestingai ir drausmingai auklėja net religinėje dvasioje. O ar kartais ir tokiose šeimose neatsiranda tokių vaikų, kuriais visuomenė turi baimintis? Ar tokių faktų nėra, kad sūnus, tapęs kagehistu, išduoda savo tėvus kančioms ir mirčiai? Bet ar dėl to reikėtų pasmerkti šeimą, kaip tokią? Tokia K. Baltruokio logika parodo, kad jis nepajėgia atskirti krikščionybės, kaip tokios, nuo žmogaus, kuris kad ir nešioja krikščionio vardą, bet nesielgia krikščioniškai. Mėtyti nežino, kad žmogus turi laisvą valią ir gali pasirinkti gėrį ar blogį.

Norėčiau K. Baltruokį paklausti, ar tuos, kuriuos jis savo rašinyje suminėjo: kenkėjus, klaidintojus, žudikus, būvio, progreso stabdytojus, tokius padarė krikščionybė? Man rodos, tokias nesąmones primesti krikščionybėi tegalėtų tik tas, kurio galvojimas tikrai yra amaroniškos džiunglės su visais jose gyvatynais.

Taip pat norėčiau jo paklausti, kada krikščionybė ateistus laikė žverimis? Kada ji ateistą vadino žverimi? Kodėl jis svaichosi tokiais piktai kaltinimais? Labai gaila, kad jis, matyt, negirdėjo net ir tokio fakto. Bažnyčia po Vaitkano Antrojo Visuotinio Vyskupų Suvažiavimo isteigė Sekretoriatą vesti dialogą su netikintaisiais. Šis Sekretoriato uždavinys — surasti galimybes bendram pokalbiui. Nejaugi Bažnyčia ieškotų progų pokalbiams su ateistais, jei juos laikytų žverimis? Tad K. Baltruokio metamas krikščionybėi kaltinimas yra tikrai neteisingas ir įžūlus.

Gaila, kad tokie K. Baltruokio rašiniai, kuriuose jis reiskia kaltinimus ir neapykantą krikščionybės adresu yra spausdinami "Vienybėje". Manau, kad tokius rašinius mieliai spausdintų "Vilnis". K. Baltruokis, krikščioniškąją dvasiškiją vadina suterliotoja, kuri sėdi suklusiuose ratuose. Jo išmone, dvasiškija tamsi, sustingusi ir yra tamsos skleidėja. Bet tokie jo kaltinimai padodo, kad jam visiškai nerūpi objektyvi tiesa ir tokie aktai. Juos Baltruokonyje nustelbia neapykantos miršalas prieš krikščioniškąją dvasiškiją. Bet ar šitokia neapykantą nežengia lygiagrečiai su Lietuvos okupanto neapykantos ir šmeižtų propaganda, kuria jis vanaoja, kaltinamas dvasiškiją, kad ji esanti tik nelajali "tarybinė" aldžiai, bet ir tamsos skleidėja?

K. Baltruokis savo rašinyje tvirtina, kad ateizmas blinta dėl progresuojančio pasaulio. Ir kas gali tam pakikėti, nebent tik toks, kaip, sakysim, "Vienybės" rašas "rašytojas". Ateistų buvo visais laikais, tokių yra ir šiandien. Jei K. Baltruokis mastytų ne džiungliška mąstysena, tai jis žinotų, kad krikščionybė buvo ir yra dvasinio ir materialinio progreso variklis. Tie kaltinimai yra išgalvoti ne K. Baltruokio — jis juos išsivaino iš krikščionybės priešų žodyno. Toki kaltinimai ir šiandien okupuotoje Lietuvoje ateizmo skleidėjai skelbia. Žinoma dėl ko: nes krikščionybė jiems yra kliūtis totaliai žmogų nužmoginti. Bet ką siekia K. Baltruokis, gyvendamas laisvame krašte? Nejaugi jis būtų laimingas, jei ir čia krikščionybė ir jos dvasiškija apkaltintų kaip atsilikusią nuo progreso ir imtų persakioti ir naikinti taip, kaip ją naikina okupuotoje Lietuvoje?

A. Svilonis

Pašakiško grožio Vilniaus priemiestis — Verkiai.

POVILAS P. DARGIS, SLA Prezidentas

JALTA, POTSDAMAS IR HELSINKIS SUSIVIENIJIMO AKIMIS

Povilas Dargis

Jalta, Potsdamas ir Helsinkis — tai trijų vietovių vardai, kurie ištvinga mūsų atmintin darbar ir kurių ilgai negalėsime užmiršti. Tose viešose vyko tokios svarbios politinės ir karinės konferencijos, kuriose buvo sprendžiama nauja pasaulio tvarka, kuriose buvo nustatomi keliai tautoms į taiką, saugumą ir laisvę, kuriose buvo plesama visos žmonijos gerovė, gražūs demokratinis gyvenimas.

Lietuvių tautai, kaip ir jos kaimyninėms laivų ir estų tautoms, tos visos trys konferencijos sukėlė ir paliko didelį susirūpinimą, kuris nėra uždaras, nėra tylus. Tas susirūpinimas skamba žodžiu lietuvių seimose, posėdžiuose, tas susirūpinimas yra labai akivaizdus ir mūsų spaudoje... Dar ir šiandieną sukeltą aštresnį pergyvenimą

lietuviškoje išeivijoje Helsinkio konferencija, kuri baigėsi 1975 m. rugpjūčio 1 d., paskelbiant tos konferencijos priimtą netrumpą deklaraciją. Suomijos prezidento Urho Kekkonen buvo pareikšta (uždarant konferenciją), kad pasirašytas dokumentas bus pagrindu ateityje vadovautis tautų ir valstybių santykius vystant ir gerinant. Tą dokumentą pasirašė 35 valstybių atstovai, jų tarpe ir Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas Geraldas Fordas.

Dar prieš įvykiant Helsinkio konferencijai, mūsų bendriųjų organizacijų vadovybėse kilo nerimams. Buvo dairomasi, pagal galimybes tiriami, ar kartais nežadama Helsinkyje daryti tokius nutarimus, kurie būtų žalingi teisiųjų požiūriui siekti nepriklausomos Lietuvos Respublikos atstatymo, kuris galėtų pripažinti visų trijų Pabaltijo valstybių dabartinę okupaciją, jų tarpe galėtų būti įteisinta ir Lietuvos dabartinė okupacinė vergovė. Toks nerimas buvo natūralus, buvo kilęs kaip tik laiku, parodęs tautinį ir valstybinį jautrumą viešai bei sukelejęs gyvą atparą net Baltuosiuose Rūmuose, Washingtone.

1975 m. liepos 25 prezidentas Gerald Ford priėmė Baltuosiuose Rūmuose 8-ųjų tautinių organizacijų vadovus. Dalyvavo ir dr. Henry Kissinger, Valstybės departamento sekretorius, keturi Kongreso atstovai, jų tarpe Edward J. Derwinski. Tame priėmimo

mime lietuvius atstovavome du su dr. K. Bobeliu. Jis, kaip ALTO pirmininkas, aš — kaip Susivienijimo Lietuvių Amerikoje prezidentas ir ALTO direktorius. Aš mačiau priėmimo aplinką savo akimis ir girdėjau savo ausimis šiuos užtikrinančius žodžius: "JAV niekad nepripažino Lietuvos, Latvijos ir Estijos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą, to nepripažįsta ir dabar. Mūsų nepripažinimo oficiali politika lieka nepaliečiama Europos Saugumo Konferencijos (Helsinkyje) nutarimais". Pareikškim prezidentas G. Ford užbaigė žodžiais — "JAV neatsisako šio seniai žinomo principo ir nedarys jokie kompromiso".

Tuo metu gyvai prisiminiau trijų džiūjų — Roosevelt, Churchillio ir Stalino — Konferenciją Jaltoje 1944 m. Jų nusistatymai ir susitarimai ten mūsų ne tik nebuvo, bet gimdė gilų rūpėjimą dėl Lietuvos ateities. Tas lietuvių rūpestis buvo pagrįstas, kaip atspėjęs kaip tik tą Lietuvos padėtį, kurioji šiandien yra. Tačiau tada prezidentas Roosevelt buvo gaudė, aiškundamas, kad trys Baltijos valstybės — Lietuva, Latvija ir Estija — tebeegzistuoja pagal tarptautinę teisę, tik laikinai jų veikimas yra suspenduotas. Anuo metu ši paguoda stiprino mūsų viltį ir šviesią Lietuvos ateitį. Ir mes dėkojame Prezidentui.
(Bus daugiau)

Teisėjas įsakė išvynoti vadovybei tuojau sustabdyti naujų narlaivių statybą. Atominė energija varomi narlaiviai yra pavojingi žmonėms ir jūros gyvūnams.

AUGUSTINAS PASKONIS

Marijampolės Karo mokyklos ir jos kariūnų likimas

(Tęsinys)

PATENKŲ I FRONTĄ

Saulė pasisukus į vakarus, pradėjom sukti arčiau namų. Staiga išgirdom oro pavojaus sirenas. Žmonės bėgiojo į visas puses. Bėgo visi į masyvaus penkių aukštų namo rūsi. Pasekėm ir mes.

Na, ir prasidėjo baisus bombardavimas. Namo metro storumo sienos lingavo, lubų tinkas krito žemėn. Moterys pradėjo klykti. Vienos vaikus, kitos sūniukus apkabinusius lūdo pe stalais. Mes sėdėjome kampe ir stengėmės nerodyti baimės. Dar bandėme juokauti, nors kinkos irgi drebėjo. Verksi ar juokausi, jei bomba lubas pramuš, tai vistiek visi žūsime. Vokitkos mus vadino "Zwei Dummkopf Auslaender" (du žiopiai kitataučiai).

Buvo be galo didelis bombardavimas, net žemė lingavo. Pavojus buvo atšauktas tik po poros valandų. Išėjus iš rūsi, matėsi daug gaisrų. Aplinka skendo dūmuose ir dūkėse. Mūsų namo trečdalis — tikri griuvėsiai. Netoli degė numuštas anglas bombonešis. Pačje koki puskilometrį, matėme ir kitą numuštą bombonešį. Tuojau nutarėme grįžti į lietvių būstinę, tik bijojom, kad nebūtų subombarduota. Mūsų laimei, lietuvių pa-

galbos įstaiga nebuvo paliesta. Kaip vėliau sužinojau, tai buvo pats didžiausias Berlyno bombardavimas. Iš lietuvių, rodos, niekas nenukentėjo. Likusieji buvo labai susirūpinę dėl mūsų likimo. Jie manė, kad jau esame kur nors po griuvėsiais.

Pagaliam nutarėme palikti Berlyną, nes čia ilgiau pasilikti buvo pavojinga. Rytjaus dieną, atsivėikinę artimesniusius, iškeliamom į traukinių stotį. Didžiąją stotį (gal už poros kilometrų) radome subombarduotą. Pasiryzome eiti į miesto pakraštį ir ieškoti kitos stoties. Kelionė truko apie keturias valandas. Manau, kad buvo daugiau kaip penkiolika kilometrų. Mūsų laimei, šis stotis bombardavimo nepalėsta, nors traukinių judėjimas buvo sutrukdytas. Tik pavakaryje pasisekė išvažiuoti. Mūsų noras — kaip nors atsidurti arčiau Šveicarijos.

Pavažiavus keletą valandų, traukinys sustojo laukuose, nes buvo bombarduojama Halle. Visi žmonės išlipo iš traukinio, kad galėtų pamatyti baisų bombardavimo vaizdą. Šurpas krėtė žemę, ir liepsnose skęstantį miestą. Pragariški bombų sproginiai kėlė į padangę ugnies verpetus.

Apie pusantros valandos pastovėję, vėl pradėjome važiuoti. Prie pat miesto vėl sustojome, nes miesto stotis buvo bombų apardyta. Kadangi stotis buvo atokiau nuo miesto, tai nebuvo per daug sudaužyta. Už kokios valandos galėjome įvažiuoti į stotį. Čia traukinys neilgai stovėjo. Greit pajudėjom pirmyn. Apie vidurdienį lai-

mingai pasiekėme Weimarą. Aš vistiek apsisprendžiau sustoti Weimare, o Vytautas išvažiavo Šveicarijos pasienio link.

Tuojuo paskambinau gailėstingajai sesei S. į ligoninę ir papasakojau, kodėl grįžau atgal. Ji patarė apsisotiti viešbutyje ir pasakė, kad neužligo būsianti Weimare, tai tada aptarsim mūsų reikalus.

Pradėjau ieškoti viešbučio. Gana greit pavyko jį surasti. Ir nebrangiai gavau svarų ir nedidelį kambarį. Iš viešbučio savininkės sužinojau, kad čia yra dar viena lietuviška šeima.

Apsitvarkęs, tuojau nuėjau pažūrėti, kokie čia gyvena lietuviai. Pasirodo, kad beglbiai nuo bolševikų, iš Ukmergės — Vytautas D. su žmona ir maža dukrele. Labai maloniai mane priėmė ir pavaišino. Be to, papasakojo, kad šiame mieste dar yra trejetas pavienių lietuvių.

Pasijutau, kad esu laimingas šioje aplinkoje. Labai gerai padariau, kad sustojau Weimare. Po kuro laiko visi susidrangavome. Ypačiai su Vytautu B. šelma. Kadangi Vytautas buvo silpnokos sveikatos, tai oro pavojų metu, paėmęs jį dukrele, bėglavau į slėptuvę, kuri buvo ne visai arti.

Po kiek laiko ir Weimaras buvo labai stipriai bombarduotas. Tuo laiku buvau miesto parke netoli Goetes namuko. Prie parko esamame kalne buvo natūrali slėptuvė. Vos spėjom įbėgti į slėptuvę, tuoj pradėjo kristi bombos.

Laimingi pasijutom, kai grįžė į viešbutį

radom jį nesudaužytą. Pats miestas labai nukentėjo, ypačiai tie kvartalai, kur buvo fabrikai.

Todimesnė atėjį planavom visi kartu. Weimare išgyvenau apie dvi savaites. Išgirdę, kad Tueringiją su Weimaru sąjungininkai atidavė rusams, visi vieningai nutarėm, kad reikės važiuoti Šveicarijos sienos link. Tą nutarimą tuoj pradėjom vykdyti.

Ivažiavus į Friedrichshafen, traukinys pasuko Boden ežero pakraščiu. Kitoje ežero pusėje matėsi nuostabią didingą Alpių kalnų vaizdas ir Šveicarijos pakraščiai. Kadangi jau buvo pavakarys, nutarėm čia apsinakvoti. Mūsų mieliai priėmė į N.S.V. viešbutį. Mano kambarys buvo ketvirtame aukšte, kuriame stovėdamas prie lango iki vidurnakčio žiūrėjau į laimingą Šveicariją. Čia visur buvo tamsu ir varginio oro pavojai, o ten anoje pusėje Boden ežero — už 14 kilometrų mirga šimtai tūkstančių elektros šviesų. Atrodė, kad ten dangus, o čia pėkla.

Vargais negalais atsidūrėm Lindau mieste. Boden ežero gale, netoli Šveicarijos sienos. Ten, buergermeisterio įstaigoje, pasakė, kad per keturias valandas dingtume iš čia, nes čia yra Šveicarijos paribėžys. Liepė tuojau važiuoti į Pechtenweiller kaimą, apie septyni kilometrai nuo Lindau. Ten buergermeisteris paskirstys, kur galėsime apsigyventi.

(Bus daugiau)

LAIKO MATAVIMAS SENOVĖJE

Spėjiojimai pagal saulės ir žvaigždžių pozicijas.
Smėlio ir vandens laikrodžiai

Šiandien tiesiog neįmanoma valandas, gyvenimas, jeigu nebūtų laikrodžio. Šiandien laikas labai branginamas. Amerikiečiai sako: "Laikas tai pinigai". Šiandien žmogui svarbu žinoti ne tik dienas ir valandas, bet minutes ir net sekundes. Susisiekimas, darbas, poilsis, viskas nustatyta pagal laikrodį.

O senovėje buvo kitaip. Tada žmonės gyveno daug paprasčiau: neturėjo tiek daug ir tokių įvairių reikalų. Tačiau jau ir tada žmonės laiką matavo. Tik tas matavimas buvo labai netobulas. Iš karto žmonės naudojo "dangaus laikrodžius", kitaip sakant — saule. Tada, kalbėdami apie laiką, sakė: aštuant, vidurdienį, saule leidžiantis, temstant. Taip ir dabar sakoma, kai mums ne svarbus didesnis laiko tikslumas. Tačiau šiuo "laikrodžiu" — saule buvo galima naudotis tik dienomis. Naktį laiką sužinodavo iš žvaigždžių, iš gaudožio giedojimo ir kt. Bet žmonės stengėsi surasti tikslesnį būdą laikui matuoti. Tokių būdų, kurie tikty visados: diena ir naktį.

Pagaliau buvo išrastas vandens laikrodis. Laikas vandens pagalba buvo matuojamas taip. Buvo pripilama į indą vandens, kuris pamažu išsėdavo. Kol vanduo išsėdavo, prabėgdavo tam tikras laiko tarpas. Paskui indas vėl buvo pripilamas, ir vėl vanduo išsėdavo per tokį pat laiką tarpą. Tokiu būdu žmonės žinodami, kiek indų vandens išbėgo, žinojo kiek laiko praslinko. Šis laikrodis buvo netobulas ir nepatogus: reikėjo prie jo budėti ir jį pripildyti vandens. Bet jis buvo tuo geras, kad rodė laiką ir naktimis. Ir dabar žmonės susitikę dar sako: "Vai, kiek daug vandens nutekėjo, kai mes paskutinį kartą matėmės!" Aišku, šis sakinytis išliko nuo anų laikų, kai žmonės laiką vandens matavo. Buvo dar ir kitokių vandens laikrodžių. Bet visi jie rodė gana ilgus laikus, tarpus —

Labai plačiai buvo naudojamas ir saulės laikrodis. Štai kaip jis buvo padarytas. Vidury apskritimo, padalinto į lygius dales, buvo įmeigtas pagaliukas. Saulei šviečiant, nuo pagaliuko ant apskritimo krisdavo šešėlis, kuris, saulei slenkant, slinko ratu ir taip rodė laiką. Tai tokius laikrodžius senovėje vartojo babiloniečiai, kurie žmones išmokė laiką skirstyti į lygius tarpus valandas.

Taip pat buvo paplitęs ir smėlio laikrodis. Jis buvo padarytas taip. Į stiklinį indą buvo įpilama smėlio. Indas buvo panašus į du piltuvus, sujungtus tarp savęs plonaisiais jų galais. Smėlis pro siaurą plyšį bėgdavo iš vieno indo galo į kitą. Kol smėlis išbėgdavo, prabėgdavo tam tikras laikotarpis. Tokiu laikrodžiu buvo patogiu matuoti trumpus laiko tarpus — minutes. Bet ir toks laikrodis buvo nelabai tikslus.

Daug laiko prabėgo, kol žmonės išmoko tobulą laikrodį padaryti. O taip pat daug įvairių bandymų šioje srityje buvo padaryta. Dėl vietos stokos aš negaliu jums jų visų papasakoti. Pasitenkinkite sužinoję, kad pirmieji mechaniškieji laikrodžiai buvo labai dideli, turėjo tik vieną rodyklę, rodančią valandas, o jų variklis buvo svarstis. Tik daug vėliau, apie 1500 m., buvo išrastas kišeninis laikrodis, kurio variklis buvo ne svarstis, o spyruoklės. Kišeninį laikrodį išrado Niurenbergo laikrodininkas Peteris Henleinas. Šis jo laikrodis buvo pavadintas "Niurenbergo kiaušiniu", nors tikruoju moje jo forma buvo ne kiaušinėlio, bet apskritos dėžulės. Paskui atsirado įvairiausių formų laikrodžių, primenančių žvaigždes, peteliškes, knygas, širdį, lelijas, kryžius ir kaukoles. Buvo padaryta net labai mažų laikrodžių. Danijos karalienė, kuri ištekėjo už Anglijos karaliaus Jokūbo I, turėjo žiedą, į kurį buvo įdėtas laikrodis. Tas laik-

rodis mušė valandas, bet ne varpelių, o mažyčių plaktuku, kuris suduodavo per piltą.

Tai taip vystėsi šiandieninis mūsų laikrodis.

Kezys Masiulis

Suvalkiečių draugija

Chicago Lietuvos Suvalkiečių Draugijos priėmimo narių susirinkimas įvyko gruodžio mėn. 16 dieną Vycių salėje. Susirinkimą atidarė pirmininkas Leonas Vasiliavas ir pasveikino visus gausiai susirinkusius narius.

Nutarimų raštininkė Eugenija Strungys perskaitė praėito susirinkimo protokolą, kuris buvo priimtas be pataisų.

Valdyba pasveikino narius su šv. Kalėdomis ir Naujais Metais, linkėdama, kad ateinantieji metai būtų visiems laimingi.

Buvo pranešta, kad dabartiniu laiku serga šie nariai: Rožė Didžgalvis, Anna Trakin, Vince Prakan, Patrėnėlė Bielūnas ir Emma Petraitis. Visiems jiems palinkėta greit susveikti.

Svenčių proga, spaudai, radijams ir veteranams buvo paskirta aukos.

Knygoms patikrinti komisijon išrinkta: Anna Condax, Antoinette Kalys ir Emma Petraitis.

Kaip ir kiekvienais metais, taip ir šiais metais, gruodžio mėn. yra renkama valdyba. 1984 m. perrinkta ta pati valdyba. Ją sudaro: Leonas Vasiliavas — pirmininkas, Helen Vilkelis — vicepirmininkas, Eugenija Strungys — nutraštininkė, Bernice Zengulyš — finansų rašt, Petras Vilkelis — kasininkas, Eugenija Strungys — korespondentė ir Vytautas Abraitis — maršalka.

Po susirinkimo vyko vaišės ir malonūs pokalbiai, o skirstydami namon, linkėjo vieni kitiems guli Cook County ligoninėje, gydytojų priežiūroje.

Jonko giminės, draugai ar pažįstami prašomi tuojau telefonu ar laišku angliškai kreiptis į Cook County ligoninę ir paskambinti 633-6414.

— Minėdami Vasario 16-ąją mūsų nepriklausomybės at-

statymo dieną, turime prisiminti, kad kiekviena tautinė šventė, mums, esantiems išeivijoje, yra tautinio ir patriotinio atsinaujinimo diena. Ta proga tenka mintimis nusukti į mūsų Tėvynę ir pagalvoti kaip vyksta jos išlaisvinimo darbas ir kiek mes esame prie to darbo prisidėję. Vasario 16-oji parodo mūsų ryžtą būti nepriklausomais.

TRUMPAI

Antanas Jonikas, gyvenęs Chicagoje apie 60 metų lietuvis, mažai tekalbą angliškai, per šalčius smarkiai persalo ir šiandien guli Cook County ligoninėje, gydytojų priežiūroje. Jonko giminės, draugai ar pažįstami prašomi tuojau telefonu ar laišku angliškai kreiptis į Cook County ligoninę ir paskambinti 633-6414.

Mr. Tom McCann
Medical Social Worker
1835 W. Harrison St.
Chicago, IL 60612

SPECIALUS LIETUVOS VYČIŲ (NATIONAL K. of L.) PRANĖSIMAS

Lietuvos Vycių vadovai (chairmen) ir ofisų tarnautojai, iš visų Jungtinių Amerikos Valstybių šio mėnesio (Februaro) 4 d. (šeštadienį) renkami imaculate Conception Parish pa-

talpose — 4401 So. California Ave., Chicago, į metinį Pre-Convention susirinkimą.

Knights of Lithuania

Laiškas Naujienoms

Gerb. Redakcija

Sveikinu jus "Naujienų" 70 metų sukaktuvių proga ir siunčiu jos paramai auką — po vieną dolerį už kiekvienus jos amžiaus metus: 70 dolerių ir vienerių metų prenumeratą, iš viso 110 dolerių.

Linkiu stiprumo ir ištvėrimo jums visiems "Naujienų" leidėjams jūsų darbe.

Su pagarba,
H. Ilgaudas
Hartford, Conn.

— Prezidentas Reaganas aiškiai pasakė, kad dabartiniu metu negalima marinių atsaukti iš Libano.

— Somalija yra pasiryžusi įsigyti sprausminių lėktuvų, kuriais galėtų gintis nuo Etiopijos aviacijos puolimų.

— Pirmadienį drūzai Beirute nušovė vieną JAV marinę aerodromo srityje ir keturis lengvai sužeidė.

— Demokratai ruošiasi įpareigoti prezidentą galimai greičiau atsaukti marinius iš Libano. Jie planuoja sumažinti marinių išlaidų skiriamas sumas.

For constipation relief tomorrow reach for EX-LAX tonight.

Ex-Lax helps restore your system's own natural rhythm overnight. Gently. Dependably. Try it tonight. You'll like the relief in the morning. Chocolated or pills, Ex-Lax is "The Overnight Wonder."

Read label and follow directions.
© Ex-Lax, Inc., 1982

DR. ANTANO J. GUSENO RAŠTAI

Naujienose galima gauti nepaprastai įdomius gydytojo, visomenės veikėjo ir rašytojo atsiminimus.

Dr. A. Guseno — MINTYS IR DARBAI, 259 psl., liečia 1905 metų įvykius, Jablonskio ir Totoraščio jaunas dienas ir susirūpinimą \$8.00

Dr. A. J. Guseno — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais \$4.00
Minkštais viršeliais, tik \$3.00

Dr. A. J. Guseno — AUKŠTA KULTŪRA — ŽIAUROS ŽMONES, Kelionės po Europą įspūdžiai. Tik \$2.00

Galima taip pat užsakyti paštą, atsiantus čekį arba money order, prie nurodytos kainos pridėjant \$1 persiuntimo išlaidoms.

NAUJIENOS,

8100 So. HALSTED ST., CHICAGO, IL 60656

Aleksas Ambrose,

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJOS

autorius,
paruošė, sutvarkė ir išspausdino geriausia
Chicago lietuvių istoriją
(1869 — 1959 metai).
664 psl., vardynas.

Minkšti viršeliai. Kaina \$15.
Persiuntimas — \$1.

1967 metais išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija

Naujai pasirodžiusi DR. ANTANO RUKŠOS

619 puslapių, kietų viršelių knyga

KOVOS DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

Lietuvių-lenkų santykiai ir kovų pradžia
Vardynas ir trumpa angliška santrauka

KAINA — \$17. (Persiuntimui pridėti \$1)
Sūstai čekį:

Naujienos, 1739 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608

REAL ESTATE

Home, Zone — Pardavimai REAL ESTATE FOR SALE
Home, Zone — Pardavimai REAL ESTATE FOR SALE

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMAS ILGEMS TERMINAMS
IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MĖNESIMAIS ISSIMOKĖJIMAMS.
DEL VISU INFORMACIJU KREIPTIS I:

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. 847-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

• NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS
• NOTARIATAS • VERTIMAL

VISU ROSIU DRAUDIMO AGENTORA
J. BACEVICIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6529 So. Kedzie Ave. — 778-2233

LAIKYKIMES MARQUETTE PARKE.
CIA GERIAUSIA VIETA
LIETUVIAMS.

9 butų mūrinis. Labai geros pajamos.
Didelis butas savininkui. Geras investavimas.

3 butų mūrinis su garažu. Pelningas pirkynys.

Didelis, gražiai įrengtas bungalovas.
Nebrangus.

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE — INCOME TAX
2951 W. 63rd St.
Tel.: 436-7878

HFLP WANTED — FEMALE
Darbininkių reikia

MIDLAND TAUPYMO BENDROVEL MARQUETTE PARKO SKYRIUI REIKALINGI TARNAUTOJAI (Tellers) su patyrimu ar be jo.
Telefonas 925-7400

Miko Šileikio apsakymų knyga
"Liucija" jau atspausdinta.

"LIUCIJA"

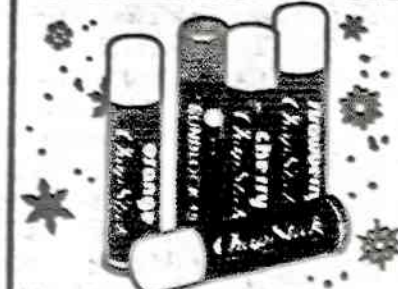
Autorius pavaizduoja lietuvių gyvenimą nuo XX šimtmečio pradžios iki II Pasaulinio karo. 22 ilgesni ir trumpesni apsakymai, 184 psl. Kaina \$5.
Gauinama "Naujienose" ir pas autorių: 6729 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629.

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

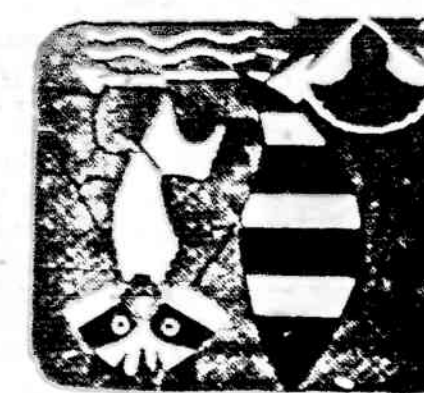
Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko PRANO ŠULO paruošta ir teisėjo Alphonse WELLS peržiūrėta "Sūduvos" išleista knyga su legaliskomis formomis.

Knyga su formomis gauna ma Naujienų administracijoje.

WINTER OVERCOAT.

Don't Go Out Without It.
©1982 A.H. Robins Consumer Products Division, Richmond, Virginia 23220

ŠIŲ UO PĖJOM
ŠIŲ IŠ LNOD

ELEKTROS ĮRENGIMAI PATAISYMAI
Turto Chicago miesto leidimas. Dirbu ir užimėsiuose, greitį paruoštas ir sąžiningai. KLAUDIJUS PUMPUTIS
4514 S. Talman Ave.
Tel. 927-3559

DEMESIO
62-80 METU AMŽ. VAIRUOTOJAI
Tiktai 5126 pusmečiui automobilio liability draudimas pensininkams.
Kreiptis: A. LAURAITIS
4651 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.
Tel. 523-8775 arba 523-9191

Dengiame ir falsome visų rūšių stogus. Už darbą garantuojame ir esame apdrausti.

ARVYDAS KIELA
6557 S. Talman Avenue
Chicago, IL 60629
434-9655 ar 737-1717

A. TVERAS
Laikrodžiai ir brangenybės
Pardavimas ir Taisyimas
1546 West 69th Street
Tel. Republic 7-1941

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus
P. NEDAS, 4059 Archer Avenue,
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5968

Homeowners Insurance
Good service/Good price
F. Zapolski, Agent
3208 1/2 W. 95th St.
Evergreen Park, Ill.
60642 - 424-8654

Advokatas
GINTARAS P. CEPENAS
Darbo valandos: Kasdien nuo 9 val ryto iki 6 val vakaro. Seštadienį nuo 9 val r. iki 12 val. 4. ir pagal susitarimą.
Tel. 776-5162
1649 West 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

ADVOKATŲ DRAUGIA
V. BYLAITIS
ir V. BRIZGYS
Darbo valandos:
Nuo 9 ryto iki 5 val. popiet.
Seštadieniais pagal susitarimą.
6506 S. Kedzie Ave.
Chicago, Ill. 60629
Tel.: 778-8000

JOHN GIBAITIS
Advokaty įstaiga
6247 S. Kedzie Ave.
(312) 776-8700

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS